

Szakonyi Károly: Az író és a nyelv

Anyanyelvem a magyar, munkám eszköze. Csakis ezen a nyelven tudom létrehozni műveimet. De nekem is, mint minden más írónak, megvan a magam írói anyanyelve. Mondhatjuk, stílusa. Hangja.

A szépirodalmi vagy a drámai alkotás korlátlan teret enged a nyelvi szabadságnak. Amikor írok, nemcsak a lehető legtökéletesebben igyekszem megfogalmazni mondandómat, a novella, a regény, a dráma történeti részét, de a magyar nyelv ezernyi árnyalatával is. Voltaképpen az írás szövetét a legváltozatosabb szálakból szövöm, azzal az élvezettel, amit nyelvünk sokszínűsége kínál. A művészi stílus eltérhet az akadémiai nyelvhelyességtől, új, eredeti rendet is teremthet a szabályokkal szemben. Keresem a szavak, kifejezések lelkét, zenéjét, ritmusát a szöveg életre keltéséhez, egészen addig, amíg a történet nem válik önálló valósággá.

Írás közben úgy bánok a nyelvvel, mint szobrász az agyaggal, élvezem formálni. Magvas gondolatok nélkül nincs értékes irodalom, de a nyelv értő formálása nélkül sincsen. Lehet kitűnő ötletem, gondolatom, mondandóm, ha nem teremődik meg hozzá a nyelvi anyag. Az első hangütés, ami ha megvan, felépül rá az írásmű. A megtalált stílussal önmagát szüli meg a regény, novella, dráma. Az írásművészet nem fogalmazás, vagy ha az, akkor fakó, unalmas, érdektelen lesz, ami létrejön. Az ember néha nem érti, miért nem tud elolvasni egy regényt, elbeszélést, míg rá nem jön, hogy az nem más, mint pusztán fogalmazása a témának. Lélektelen, vagyis nincs benne élet. Nyelvünk elszigetelt a nyelvek nagy tengerében, de ha nehezen jut is a világ szeme elé, amit létrehozunk, magyarul írni mégis csodálatos. Kamasz koromban, amikor Móriczot, Tamásit, Kosztolányit és a többi jeles mestert kezdtem olvasni, a stílusuk fogott meg, és bár még csak ösztönösen, de megéreztem, hogy nyelvünkben milyen végtelen lehetőségek rejlenek.

Van egy köznapi érintkezésre használt nyelvem, és van egy irodalmi. A köznapi lényegében nem különbözik attól, amit minden ember beszél a hazámban. Az irodalmi csak az enyém.